

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
UYGULAMALI MÜHENDİSLİK DENEYİMİ EĞİTİMİ (UMDE) YÖNERGESİ
(Senatonun 30/12/2025 tarihli 730 sayılı ve "10" no'lu kararı ile güncellenmiştir.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu yönergenin amacı; Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesinde uygulanacak olan “Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi (UMDE)” ile ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Yönerge; Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesi’ndeki eğitim ve öğretime halen devam etmekte olan tüm bölümlerin lisans programlarını (daha sonra açılacak ve/veya öğrenci alacak bölümler de dâhil) kapsar ve tüm bölümler UMDE uygulamasını aşağıda belirtilen çerçevede yürütmekle yükümlüdür.

Dayanak

MADDE 3-

a)Bu Yönerge, 5/6/1986 tarih ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 20 nci maddesi ve 17/06/2021 tarih ve 31514 sayılı Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği’ne dayanılarak hazırlanmıştır.

b) UMDE, 31514 sayılı Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği Madde 12’de tanımlanan “İşletmede Mesleki Eğitim” kapsamında bir uygulamadır.

Tanımlar

MADDE 4-

Bu yönergede geçen;

a) Aday Mühendis: Staj 1,Staj 2, son sınıf bölüm Teknik seçmeli dersleri, Bitirme ve Tasarım çalışması hariç olmak üzere; ders planındaki UMDE programına katılacağı yarıyılta Sakarya Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği Uygulama Esasları 7. maddesindeki derse yazılma şartlarını sağlayan ve alt yarıyılarda yazıldığı derslere devam şartı aranmayan öğrenciler,

b) Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredisi: Öğrencinin bir dersi başarıyla tamamlayabilmesi için yapması gereken çalışmaların tamamını kapsayan ve öğrencilere

kazandırılacak bilgi, beceri ve yetkinlikleri elde etmek için gerekli olan toplam iş yükünü temel alan sayısal değeri,

c) BUTAK (Bölüm UMDE Takip Komisyonu): Bölüm Başkanı tarafından öğretim üyeleri arasından görevlendirilen bir başkan ve en az iki üyeden oluşan, UMDE uygulamaları takip ve kontrol komisyonunu,

ç) Danışman Öğretim Üyesi: BUTAK tarafından belirlenen, her bir UMDE öğrencisinin başarı durumunun takibi ve değerlendirmesi için ilgili Bölüm Başkanlığı tarafından atanan bir öğretim üyesini,

d) Dekanlık: Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesi Dekanlığını,

e) Eğitici Personel: UMDE programında işletmeyi temsil eden, mesleki yetkinliğe sahip, öğrencilerin işletmedeki eğitimlerinden sorumlu, Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliğinde Eğitici personel olarak tanımlanmış işletme tarafından yetkilendirilmiş kişiyi,

f) İntibak komisyonu: Öğrencilerin yatay ve dikey geçişleri veya önceki öğrenmeleri kapsamında almış oldukları derslerin veya eğitim ve öğretim kazanımlarının kayıtlı oldukları yeni programlarındaki hangi ders veya kazanıma tekabül ettiğini değerlendirmek üzere oluşturulan komisyonunu,

g) İşletme: UMDE kapsamında Aday Mühendislerin çalışmalarını yapabilecekleri ve BUTAK tarafından onaylanan mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerini,

ğ) İşletmede Mesleki Eğitim Komisyonu (UMDE): Dekan tarafından görevlendirilen bir başkan ve her bölümün BUTAK başkanlarından oluşan Fakülte İşletmede Mesleki Eğitim Takip komisyonunu,

h) Protokol: Sakarya Üniversitesi ve işletmeler arasındaki uyulması gereken hususları belirten ve İşletmede Mesleki Eğitim Komisyonu tarafından hazırlanan Dekanlık tarafından onaylanan metni,

ı) Senato: Sakarya Üniversitesi Senatosunu,

i) UMDE: Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliğinde yer alan İşletmede Mesleki Eğitim faaliyetine karşılık gelen Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimini,

j) UMDE Dönemi: UMDE Adaylarının ders planındaki yedinci veya sekizinci yarıyılta işletmelerde gerçekleştirdikleri uygulama dönemini,

k) Üniversite: Sakarya Üniversitesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

MADDE 5- Aday Mühendisler, ders planındaki yedinci veya sekizinci yarıyıl ders kayıtları sırasında kendi bölümünün “Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi” dersine kayıt yaptırır. Belirtilen derse kayıt yaptıran öğrenci ilgili dönemde alması gerekli olan 3 (üç) adet bölüm teknik seçmeli dersi almış sayılır. Her öğrenci yalnızca bir kez UMDE programından yararlanabilir. Ancak değerlendirme sonucu başarısız olan Aday Mühendisler UMDE programına yeniden başvurabilir.

MADDE 6- Aday Mühendisler, UMDE programına katılacakları yarıyılta Sakarya Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği Uygulama Esasları 7. maddesindeki derse yazılma şartlarını sağlamaları koşuluyla, UMDE dersi ile birlikte Staj 1, Staj 2, Tasarım, Bitirme Çalışması ve devam şartını sağlamış oldukları önceki dönem derslerine kayıt yaptırabilir. Öğrencinin alt yarıyıllardan aldığı derslerin tüm sınavlarının (kısa sınav, vize/final/bütünleme sınavlarının) tarihleri UMDE çalışma saatleriyle çakıştığında, sınav izni ile ilgili hükümler UMDE Protokolü ile düzenlenir ve öğrencinin alt yarıyıldan aldığı derslerin sınavları için işletmeden aldığı izinler devamsızlıktan sayılmaz.

MADDE 7- UMDE başvuru duyurularının yapılması ve Aday Mühendislerin başvurularının toplanması BUTAK tarafından gerçekleştirilir.

MADDE 8- Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi dersini almak isteyen Aday Mühendisler, akademik takvimde belirlenen süreler içerisinde BUTAK tarafından belirlenen ve internet adresinde ilan edilen UMDE başvuru formunu doldurmak zorundadır.

MADDE 9- Aday Mühendislerin UMDE işletmelerine yerleştirilmesi BUTAK tarafından akademik takvime uygun olan süreler içinde UMDE yönergesi çerçevesinde gerçekleştirilir.

MADDE 10- UMDE programı, eğitim ve öğretim dönemlerinde gerçekleştirilir. UMDE programı üniversitenin akademik takviminde belirlenen eğitim ve öğretim dönemlerinde başlar ve bu sürenin sonunda biter. Resmî tatil günleri, Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi dersinin alındığı gün ile cumartesi ve pazar günleri Aday Mühendislerin çalışma günü değildir ve bu günler için sigorta yapılmamaktadır.

MADDE 11- Aday Mühendis danışmanlıkları, öğretim üyesi, işletme ve öğrenci sayıları açısından dengeli olacak şekilde BUTAK tarafından belirlenir (bu denge, danışmanın karşılaşacağı iş yükü gözetilerek her danışman başına en az beş öğrenci olacak şekilde sağlanır) ve Fakülte Yönetim Kurulu tarafından atanır. Ancak program veya bölümlerde UMDE yaptırılacak toplam öğrenci sayısının beşten az olması durumunda bir UMDE grubu oluşturulabilir. Aynı UMDE grubundaki öğrenciler farklı işletmelerde, UMDE programına katılabilir.

MADDE 12- İşletmede mesleki eğitim kapsamında görevlendirilen sorumlu öğretim üyesine sorumlu olduğu uygulamalı eğitim grubu sayısına bakılmaksızın haftalık azami beş saat teorik ders yükü yüklenir.

MADDE 13- İşletme ile Sakarya Üniversitesi arasındaki uyulması gereken hususları belirten UMDE Protokolü Sakarya Üniversitesi ile işletme arasında imzalanır. Her bir işletme ile Protokol imzalandıktan sonra taraflardan biri tarafından protokol sonlandırılana kadar UMDE kapsamına alınmış olur.

MADDE 14- Protokol, ilgili işletme temsil ve ilzam eden imza yetkilileri ile Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü veya Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü'nün yetkilendirdiği birim arasında imzalandıktan sonra yürürlüğe girer

MADDE 15- İşletmede Mesleki Eğitim Komisyonu (UMDE) üyeleri üç yıllığına atanır. Süresi biten üyeler yeniden atanabilir. Dekan, gerekli gördüğü durumlarda üyelerde değişiklik yapabilir.

MADDE 16- BUTAK üyeleri üç yıllığına atanır. Süresi biten üyeler yeniden atanabilir. Bölüm Başkanı, gerekli gördüğü durumlarda üyelerde değişiklik yapabilir.

MADDE 17- UMDE ile ilgili sekretarya ve koordinasyon işlemlerini, İşletmede Mesleki Eğitim Komisyonu (UMDE), Bölüm bünyesinde BUTAK takip eder.

MADDE 18- Bir işletmenin UMDE kapsamına girebilmesi için gerekli şartları BUTAK belirler.

MADDE 19- BUTAK, Sakarya ili öncelikli olmak üzere yurt içi ve yurt dışındaki ilgili işletmelerle irtibata geçer ya da UMDE kapsamına girmek isteyen işletmelerin başvurularını alır ve her dönem güncelleme yaparak işletme havuzunu oluşturur.

MADDE 20- Aday Mühendislerin, UMDE işletmelerine atanması işlemleri BUTAK tarafından ve sigorta işlemleri ise 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 5 inci maddesi gereğince Dekanlık tarafından gerçekleştirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Aday Mühendisin Başarı Durumunun Değerlendirilmesi

MADDE 21- UMDE 3 (üç) adet bölüm teknik seçmeli derse eşdeğer sayılacak olup 15 AKTS değerine sahiptir.

MADDE 22- Aday Mühendislerin çalışmaları, ilgili eğitici personel ile danışman öğretim üyesi tarafından belirtilen UMDE programı süresince iletişimde bulunarak izlenir ve değerlendirilir.

MADDE 23- İşletme, Aday Mühendislerin ilgili alandaki bilgi, birikim ve tecrübelerinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla hazırlanan ve yapılan çalışmaların değerlendirildiği UMDE Değerlendirme Sistemi Formlarını hazırlayarak ilgili danışman öğretim üyesine sunmakla yükümlüdür.

MADDE 24- UMDE dönemi bitiminde, Aday Mühendisin başarı durumu, “Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi” dersi için danışman öğretim üyesi tarafından Sakarya Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde tanımlanan harf notlarından birisi verilerek değerlendirilir.

MADDE 25- Aday Mühendise UMDE sonrasında “UMDE Başarı Sertifikası” verilebilir. Bunun için Aday Mühendislerin Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi dersinden en az “CC” harf notunu almış olması gerekir.

MADDE 26- Uygulamalı Mühendislik Deneyimi Eğitimi dersinin ölçme faaliyetleri, Sakarya Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nde tanımlanan asgari şartları sağlamak kaydıyla, BUTAK tarafından önerilebilir ve her bölüm ayrı değerlendirme kriterleri belirleyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Rektörün görev ve yetkisi

MADDE 27- Rektör, UMDE faaliyetlerinin planlanması, bütçelenmesi, uygulanması, koordinasyonu ve denetiminden sorumludur.

Dekanın görev ve yetkisi

MADDE 28-

(1) Dekanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birimlerindeki UMDE faaliyetlerinin planlanması ve uygulanmasını koordine etmek.
- b) Mesleki eğitim kapsamında 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 5 inci maddesi gereğince sigortalanacak öğrencilerin sigortalanmalarına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- c) Rektörün yetkilendirmesi halinde UMDE kapsamında üniversite ile işletme arasında kurulan protokolü imzalamak ya da imzalanması için bu protokolü rektöre sunmak.

(2) Rektörün görevlendirmesi ile fakülte dışında, amaca yönelik, koordinasyondan sorumlu idari bir birim bu maddede belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirebilir.

İşletmede Mesleki Eğitim (UMDE) Komisyonunun görev ve yetkisi

MADDE 29-

(1) Fakültenin uygulamalı eğitim yapılan program veya bölümlerinde; UMDE faaliyetlerinin planlanması, uygulanması ve koordinasyonunu sağlamak.

(2) Komisyon, işletmede mesleki eğitim sonunda elde edilen kazanımların ölçme ve değerlendirme işlemlerini planlar veya bu işlemi yaptırmak üzere sorumlu öğretim elemanının da yer aldığı alt komisyonlar oluşturabilir.

Sakarya Üniversitesi'nin görev ve yetkisi

MADDE 30-

(1) Sakarya Üniversitesi, UMDE programına katılan öğrencilerin; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 5 inci maddesi gereğince iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı ilgili sosyal güvenlik kurumundaki sigorta işlemlerini gerçekleştirir.

(2) Yurt dışında işletmede mesleki eğitim yapacak öğrencilerin sigortalanması amacıyla sigortacılık alanında faaliyet gösteren yerli veya yabancı kurum ve kuruluşlara ödenecek primler Sakarya Üniversitesi tarafından karşılanmaz.

Aday mühendisin sorumlulukları

MADDE 31-

(1) Aday Mühendisler, bu program kapsamında kabul edildikleri işletmelerde geçerli çalışma şartlarına ve kurallarına uyarak, eğitici personel tarafından UMDE kapsamı çerçevesinde verilen görevleri bizzat yapmak ve gerçekleştirdikleri çalışmaları raporlayarak ilgili danışman öğretim üyesine sunmak zorundadır. Buna aykırı tutum içinde olan Aday Mühendisler, tarafların mutabakatıyla UMDE programında başarısız kabul edilir.

(2) Aday Mühendisler, UMDE programı esnasındaki izin veya devamsızlık sürelerine ilişkin işlemlerde üniversitenin ilgili mevzuatı ile işletmenin resmî çalışma kurallarına tabidir. Bu Yönetmelik hükümlerine veya işletmenin resmî çalışma kurallarına aykırı davranan öğrencilerin UMDE dersleri başarısız olarak değerlendirilir.

(3) Aday Mühendisler, işletmede bulunduğu sürelerde de 18/8/2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği ile üniversitenin ilgili disiplin mevzuatına ve işletmenin çalışma kurallarına tabidir.

Eğitici personelin görev ve yetkisi

MADDE 32-

- (1) Eğitici personel, Aday Mühendisin ilgili alandaki bilgi, birikim ve tecrübelerinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla hazırlanan ve yapılan çalışmaların değerlendirildiği UMDE Değerlendirme Sistemi Formlarını hazırlayarak ilgili danışman öğretim üyesine sunmakla yükümlüdür.
- (2) Eğitici personel, Aday Mühendisler tarafından hazırlanan formları inceleyerek görüş vermek ve onaylamakla yükümlüdür.
- (3) Eğitici personel, UMDE süresinde Aday Mühendislerin işletme çalışma alanı içerisinde bulunmasını sağlar ve denetler. Aday Mühendislerin devamsızlık hakkı yoktur. Ancak, öğrencinin çalıştığı eğitici personel ve danışman öğretim üyesinin izinleri dahilinde alt yarıyıldan aldığı derslerin sınav günleri hariç olmak üzere toplam uygulama süresinin %10'unu geçmemek kaydıyla, mazeret izni kullanabilir. Aday Mühendis mazeret bildirmeksizin aralıksız üç iş günü uygulamaya gitmediği veya mazeretli azami devamsızlık hakkını geçtiği takdirde, çalıştığı eğitici personelin en geç beş iş günü içinde danışman öğretim üyesine durumu bildirmesi gerekir. Bu durumda, Aday Mühendisin o döneme ait UMDE ile ilgili tüm resmi işlemleri sonlandırılır.
- (4) Eğitici personel, disiplin ve uygulamalı eğitimlerle ilgili diğer hususlarda sorumlu öğretim elemanı ile iş birliği yapmakla yükümlüdür.

İşletmelerin görev ve yetkisi

MADDE 33-

- (1) İşletme, bünyesinde uygulamalı eğitim yapacak öğrenci sayısını dikkate alarak alanında mesleki yetkinliğe sahip yeterli sayıda eğitici personeli görevlendirmekle yükümlüdür.
- (2) İşletme, UMDE programına katılan Aday Mühendis için UMDE protokolünü onaylamakla yükümlüdür.
- (3) İşletme, UMDE programına katılan Aday Mühendisler 3308 sayılı Kanunun 25 inci maddesi uyarınca ücret ödemekle yükümlüdür.
- (4) İşletme, uygulamalı eğitim faaliyetlerinin 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümlerine uygun ortamlarda yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.
- (5) İşletme, çalışma ortamı ve uygulamaların mahiyeti dikkate alınarak öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri vermekle yükümlüdür.
- (6) Aday mühendisler, işletme tarafından personele sağlanan diğer sosyal hizmetlerden (ulaşım, yemek gibi) ücretsiz olarak yararlanır; fakat kanuni bir hakka veya toplu sözleşmeye dayanarak yapılmakta olan yardımlardan yararlanamazlar.
- (7) İşletme, Aday Mühendislerin işletmede almakla zorunlu oldukları bütün eğitimlerden, Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 7/(3).maddesine göre, çırak ve stajyerlerin eğitim ve bilgilendirilmelerinden sorumludur.
- (8) İşletme, UMDE programına katılan Aday Mühendislerin geçirdikleri iş kazalarını ilgili mevzuata uygun olarak ilgililere ve aynı gün içinde üniversiteye bildirmekle yükümlüdür.

Danışman öğretim üyesinin görev ve yetkisi

MADDE 34-

- (1) Danışman öğretim üyesi, program veya bölümlerde UMDE faaliyetlerinin izlenmesinden sorumludur.
- (2) Danışman öğretim üyesi, işletme ile üniversite arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.
- (3) Danışman öğretim üyesi, Aday Mühendislere UMDE süreçlerinde rehber olarak, ölçme ve değerlendirme işlemlerini gerçekleştirmekle sorumludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 35- Üniversite, UMDE'ye ilişkin hususlar ile bu kapsamda kullanılacak formları bu yönerge esaslarına uygun olarak belirler ve kendi resmi internet sitelerinde yayımlar.

MADDE 36- Yatay geçiş yoluyla gelen öğrencilerin önceki eğitim kurumlarında yaptıkları işletmede mesleki eğitimlerinin geçerliliği ilgili intibak komisyonu tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

MADDE 37- Öğrenim gördüğü program ile ilgili bir işte çalışmış veya çalışmakta olan öğrenciler, çalışma sürelerini ve unvanlarını belgelendirmek koşuluyla işletmede mesleki eğitim uygulaması kapsamında önceki öğrenmelerin tanınması için başvuruda bulunabilir. İlgili intibak komisyonu söz konusu başvuruları inceleyerek karar verir. İntibak komisyonunun hakkında olumlu karar verdiği öğrenciler için bu yönergenin ilgili hükümleri doğrultusunda sadece ölçme ve değerlendirme işlemleri yürütülür.

MADDE 38- Açık ceza infaz kurumlarında hükümlü olup aynı zamanda öğrenci olanların işletmede mesleki eğitimine ilişkin kurallar, hükümlü bulunan kurumun görüşü de alınarak üniversite tarafından belirlenir.

MADDE 39- UMDE programı, seçmeli ders statüsünde olup 2547 sayılı Kanunun geçici 74 üncü maddesi kapsamında tam zamanlı olarak işletmede yapılan mesleki eğitim uygulamasına karşılık gelmediğinden programa katılan öğrencilere ödenen devlet katkısına tabi değildir. UMDE programında Aday Mühendise ödenecek ücret, Sakarya Üniversitesi ile işletme arasında imzalanan protokol ile belirlenmektedir.

MADDE 40- Öğrenci, UMDE'ye başladıktan sonra BUTAK'ın uygun görüşüne binaen işletme değişikliği yapabilir.

Mücbir sebep hali

MADDE 41- Deprem, yangın, su baskını benzeri doğal afetler, kanuni grev, lokavt, genel salgın hastalık, savaş, kısmi veya genel seferberlik ilanı ve benzeri mücbir sebep hallerinde uygulamalı eğitimlere ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 42- Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde ilgili mevzuat hükümleri ve senato kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 43- Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44- Bu Yönerge hükümlerini, Sakarya Üniversitesi Rektörü yürütür.